

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23, Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27, Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 20. februarja 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Čakamo na dejanja

Deklaracija vlade je bila v jugoslovanski javnosti in tudi v hrvatski, kar je zlasti važno, sprejeta dobro. V resnici je tudi vladna deklaracija pomembna, pa čeprav je kratka. Prvič se je namreč zgodilo, da je vlada jasno označila svojo voljo, da se sklene sporazum s Hrvati. Doslej smo vedno le slišali samo lepe besede, nikakor pa ne stavkov, kot so naslednji: Kr. vlada smatra, da mora biti sporazum s Hrvati kot hrvatsko vprašanje njena jasna in odločna politika. Zato morajo biti že predhodna dela na tem velikem poslu takšnega značaja, da odločno puste na strani vse metode preteklosti, ki so ta najvažnejši državni notranji problem z raznim taktiranjem oddaljevale od njegove prave rešitve. Kr. vlada veruje, da se po tej poti more doseči solidna baza za novo orientacijo naše notranje politike. Kr. vlada želi, da v atmosferi vzajemnega bratskega razumevanja in strpnosti začnemo reševati to zgodovinsko nalogo.

Kakor rečeno, so bile te besede iz vladne deklaracije sprejete na splošno z velikim zadovoljstvom. Hkrati pa so listi tudi poudarjali, da morajo tem besedam slediti tudi dejanja, ki bodo vedno znova dokazovala, da se je nova orientacija jugoslovanske politike tudi v resnici začela izvajati.

S hrvatskim vprašanjem, ki ga vladna deklaracija označuje kot temelj vse svoje bodoče politike, pa je neločljivo zvezano vprašanje temeljite upravnne, gospodarske in socialne reforme v državi. Brez teh reform se ne more niti misliti, da bi se hrvatsko vprašanje moglo rešiti, ker sloni hrvatsko vprašanje predvsem na teh reformah.

Te reforme nikakor niso lahko delo in zato tudi ni pričakovati, da bodo kar jutri že izvedene. Za njih rešitev bo treba mnogo časa, mnogo dela, mnogo strpnosti na vseh straneh in mnogo dobre volje. Ta dobra volja pa mora biti vidna in zato treba z dejanji dokazati, da se z vsakim dnem bolj približujemo reševanju hrvatskega vprašanja, ne pa oddaljujemo. To misel naglašata tudi vladna deklaracija sama, zato je tem več upanja, da se bo v tem smislu tudi delalo.

Kot prvi in najnujnejši dokaz, da se bo tako postopalo, pa mora biti ta, da se časopisju omogoči, da neovirano sodeluje pri reševanju vseh teh vprašanj. Odkrita beseda tiska more v največji meri koristiti novi orientaciji naše politike in zato bi bila usodna napaka, če se ta možnost ne bi izkoristila. Svobodna beseda tiska je eden pogojev za rešitev hrvatskega vprašanja. Ta pogoj se more tudi z lahkoto izvesti, ker je naš tisk že sam od sebe tako discipliniran in tako nacionalno zaveden, da se bo varoval vsega, kar bi moglo škodovati rešitvi hrvatskega vprašanja.

Druga nužnost za uspešnost nove vladne politike je, da njeni ukrepi dokazujejo, da se je v resnici krenilo na novo pot. Zato je treba vse one centralistične odredbe, ki so se v zadnjem času izdale, odpraviti. Tako bi se n. pr. morala uredba o občinskih hranilnicah spremeniti tako, da se

ne bi z njo pospeševala centralizacija našega denarništva. Puplini denar mora ostati v pokrajinah, iz katerih izvira. Prav tako bi se mogla že sedaj dati banovinskim cestnim odborom mnogo večja sredstva in tudi mnogo večje kompetence. Tudi v socialni politiki bi se mogla decentralizacija brez vseh večjih težav začeti izvajati. Enako bi se morala začeti izvajati centralizacija tudi na drugih poljih. Povsod je obilo možnosti, da

se z dejanji dokaže, da je nova orientacija v resnici zavlada v naši politiki. Samo na ta način se tudi more ustvariti ona atmosfera bratskega razumevanja, o kateri govori vladna deklaracija.

Zlasti pa se mora napraviti konec vsem neenakostim. Ne gre, da prejemajo neke banovine velike državne dotacije, druge pa so brez njih. Ne gre, da se banovinske trošarine razdeljujejo neenako in

da morajo neke banovine plačevati te trošarine za druge. Enakopravnost pri plačevanju davkov in prejemanju državnih dajatev se mora popolnoma izvesti.

Na ta način bo veliko dejanje sporazuma res dobro pripravljeno in sporazum sam potem ne bo predstavljal posebne težkoče. Jugoslavija pa se bo neovirana od vseh notranjih nesoglasij mogla v polnem razmahu svoje mlade sile razvijati.

je bila storjena upravi Zveze trgovskih združenj vardarske banovine v Skopju, popravi.

Nadejamo se, da bo ta intervencija našega zaslužnega predsednika Centralnega predstavništva g. Nedeljka Savića v doglednem času prinesla trgovskemu stanu tudi konkretne uspehe.

Novi državni proračun

Proračun je zvišan za 762 milijonov dinarjev

Finančni minister Gjuričić je predložil v četrtak skupščini novi proračunski predlog. Skupno predvideva proračun 12,942 milijonov izdatkov, t. j. za 762 milijonov din več ko prejšnji proračun. Dejanjsko pa je zvišanje proračuna še večje, ker so izločeni iz proračuna drž. rudniki, ki so združeni v družbi »Jugoslov. čeliki«. Zaradi tega so izdatki za rudnike v drž. proračunu zmanjšani za 174,8, dohodki pa za 198,3 milijona din.

Izdatki

posameznih ministrstev so proračunani takole:

	1938/39	1939/40	razlika
vse v milijonih din			
vrh. uprava	175.6	178.87	+ 3.3
pokojujine	1018.2	897.0	-121.2
invalidnine	103.5	153.0	+ 49.5
drž. dolgovi	1015.1	1144.6	+129.5
pravosodno	396.24	456.74	+ 60.5
prosvetno	939.2	991.4	+ 52.2
zunanj.	153.9	154.3	+ 0.4
notranje	599.8	631.7	+ 31.9
finančno	837.14	914.16	+ 77.0
vojaški in m.	2772.16	2928.16	+156.0
gradbeno	215.24	236.2	+ 20.96
prometno	2596.1	2997.9	+401.84
poštno	418.1	467.2	+ 49.1
kmetijsko	126.5	136.14	+ 9.66
trgovinsko	51.85	56.4	+ 4.55
gozdovi in r.	457.6	282.8	-174.75
soe. pol. i. lj. z.	245.0	255.2	+ 10.2
fiz. vzgoja	18.86	20.14	+ 1.3
pror. rez. krediti	40.0	40.0	—

Dohodki

pa so proračunani takole:

	1938/39	1939/40	razlika
vse v milijonih din			
neposredni davki	2609.5	3025.5	+326.0
posredni davki:			
trošarine	922.5	1010.0	+ 87.5
talise	1210.0	1260.0	+ 50.0
carine itd.	1009.0	1034.04	+162.56
monopoli	2069.66	2215.1	+145.44
drž. gospodar.	4107.67	4253.3	+145.65
razni dohodki	161.7	144.0	-17.65

Med dohodki podjetij so naslednji najvažnejši:

drž. železnice	2388.0	2638.66	+250.66
pošte	601.7	638.1	+ 36.4
gozdovi	142.0	146.0	+ 4.0
rudniki	438.04	239.7	-198.35

Razstave italijanske knjige

V nedeljo dopoldne je bila v Narodni galeriji odprta razstava italijanske knjige. Otvoritvene slovesnosti se je udeležil tudi predsednik senata dr. Korošec, nadalje so se je udeležili ban dr. Natlačen ter zastopniki uradov in slovenskih znanstvenih in kulturnih institucij.

Zbrano občinstvo je pozdravil najprej ban dr. Natlačen, ki je poudaril v svojem govoru pomen razstave in še zlasti pomen italijanske kulture za človeški napredek. Izrazil je svoje veselje, ker se razstava odpira v Ljubljani, ker nastaja s tem možnost, da se oba naroda medsebojno spoznata in tudi spoštujeta. Upa, da bo mogoča tudi razstava slovenske knjige v Italiji.

Za banom je govoril italijanski generalni konzul Guerini-Maraldi in v lepi slovenščini proglasil razstavo za odprto. Navzočnost bana

Naše pošte in tujski promet

Preobremenjenost vodov in osebja

V zadnjem času se vedno bolj množe pritožbe zaradi slabega poslovanja pošt v Sloveniji. Posebno pogostne so pritožbe nad slabimi telefonskimi zvezami. A zelo trpi tudi dostava poštnih pošilk. Vedno pa je zadnji vzrok vseh teh pomanjkljivosti eden in isti: pošte v Sloveniji so preslabo dotirane, krediti, ki so poštnemu ravnateljstvu v Ljubljani na razpolago, so mnogo prenizki.

Čeprav smo na to prenizko dotiranje poštne službe v Sloveniji že ponovno opozorili in čeprav je ta resnica tudi že uradno potrjena, smatramo vendarle za potrebno, da sedaj ob pričetku proračunske razprave v skupščini ponovno opozorimo na te nedostatke ter da ponovno apeliramo na slovenske poslance in senatorje, da se energično zavzamejo za zboljšanje pošt nih razmer v Sloveniji.

To tudi zaradi tega, ker zaradi slabih pošt nih razmer zelo trpi tudi tujski promet. O tem je prav nazorno govoril na zadnjem zasedanju banovinskega turističnega sveta mag. ravnatelj v Celju g. Šubie, kateremu tudi v naslednjem prepuščamo besedo. Izvajal je med drugim:

Tudi v poštnem prometu se razmere niso mnogo zboljšale. Gotovo so še v spominu moja izvajanja na lanskem zasedanju banovinskega tur. sveta o telefonskih napravah, ki so pri nas ravno v najvažnejših turističnih krajih pod vsako kritiko, v največjih mestih Slovenije, to je v Ljubljani in Mariboru, pa tako nezadostne, da v teh dveh mestih zamaž čaka okoli 1400 abonentov na priključek.

Nujno zahtevamo, da se kar najhitreje izvrši avtomatizacija telefonskih central v Kranju s priključitvijo pošt Škofja Loka, Trzin in drugih manjših okoliških pošt, kar

je predvideno iz posebnega 100 milijonskega posojila. Ta projekt je po poročilu poštne direkcije v Ljubljani tik pred realizacijo. Projekt je izdelan tako, da bo skoraj vsa Gorenjska avtomatizirana in priključena na centralo v Ljubljani.

Enako pa zahtevamo, da se izvede avtomatizacija telefonske centrale tudi v Celju in se na njo priključijo naša največja in najmodernejša zdravilišča Rog. Slatina, Dobrna, Laško in Rimske toplice ter Radenci in za naše hmeljarstvo in tujski promet enako važna kraja Petrovče in Zalec. Tudi za celjsko avtomatizacijo se morajo najeti krediti, ker je neodložljiva. Samo v Celju bo porast telefonskih naročnikov znašal okoli 300.

Pokabljenje mestnega omrežja v Ljubljani in Mariboru, ki je po poročilu direkcije pošte in telegrafa predvideno za pomlad 1939, se nikakor ne sme odložiti, kajti s tem bi se odbilo v Ljubljani okroglo 1000, v Mariboru pa 250 strank, čakajočih na priključek. V pokabljenje mestnih omrežij v Mariboru in Ljubljani vložen kapital bo bogato naložen. Osobito, če se v teh dveh mestih telefonski centrali uredita tako, da bo sprejem novega naročnika mogoč v 48 urah. Enako prožno naj bi bile telefonske centrale urejene v vseh naših mestih in važnejših turističnih krajih.

V interesu tujskega prometa je zahteva po uvedbi celonočne telefonske in brzojavne službe v mestu Celju in v zdraviliščih Rog. Slatina, Dobrna, Laško, Rimske toplice in Radenci. Naravnost anahronistična se čuje trditev, da mesto Celje, ki ima skoraj 20.000 prebivalcev, še vedno nima celonočne službe. V zdraviliščih Dobrna, Laško in Rimske toplice bi

bilo treba uvesti tudi celodnevno neprekinjeno brzojavno in telefonsko službo, kajti v teh krajih celo v tujkoprometni sezoni med 12. in 15. uro ne more nihče niti telegrafirati niti telefonirati.

Poštna poslopja naj bi se v celoti izročila svojemu namenu. Ustanove oz. uradi, namesčeni v njihovih poslopih, kot n. pr. v Celju državno tožilstvo, naj bi dobili drugje svoje prostore, da bo možno pošt ni upravi razširiti se tako, kot to zahtevata napredek in razvoj poštnega prometa.

Odpomore naj se pomanjkanju personala, ki je v pošt ni službi tako občutno, da se mora celo v mestih kot v Celju mnogokrat v tednu na periferiji mesta ukiniti dostavljanje pisemske pošte in se dvakratno dostavljanje te pošte na dan vrši samo v bivšem majhnem mestu Celju; v drugih krajih Celja, ki so spadali k bivši okoliški občini, pa samo enkrat na dan oz. 3 do 6 krat tedensko. Mislim, da je v interesu pobijanja brezposelnosti, da pošt na uprava nastavi potrebno osebje, da bo lahko kos zahtevam današnjega poštnega prometa.

Kako malo se upoštevajo predlogi pošt nih uprav po povečanju personala, naj dokazuje naslednji konkretni primer: Mesto Celje je imelo leta 1927. 130 telefonskih naročnikov, letos pa jih ima 260 in vendar mora lokalno telefonsko službo opravljati isti personal, to je dve gospodini, dasiravno ima Celje letno nad 700.000 krajevnih telefonskih pogovorov.

V pošt nih poslopih naj bi se končno poskrbelo za večjo ugodnost publike, ki čaka na telefonske razgovore. Uredile naj bi se primerne čakalnice, da v času čakanja lahko stranka tudi opravi kakor drugo delo, piše pismo, čita ali vsaj udobno sedi.

G. Nedeljko Savić pri predsedniku vlade

Zadnje »Trgovske novine« poročajo:

»Predsednik ministrskega sveta in notranji minister g. Dragiša Cvetković je sprejel dne 13. februarja lastnika našega lista in predsednika Zveze trgovskih združenj v Beogradu g. Nedeljka K. Savića. Pri tej priliki je g. Savić razložil g. predsedniku vlade položaj trgovskega stanu v naši državi ter ga naprosil za takojšnjo rešitev glavnih konkretnih vprašanj, ki so bila svoje dni predložena pristojnim činiteljem v obliki resolucij naših državnih kongresov ter sklepov Centralnega predstav-

ništva zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije.

Predsednik kr. vlade g. Dragiša Cvetković je pazljivo poslušal izvajanja g. Savića ter izjavil svojo pripravljenost, da ustreže upravičenim željam trgovskega stanu do skrajnih mej možnosti. Zlasti pa polaga važnost na to — je izjavil g. predsednik vlade, da se trgovcem zagotovi valutna stabilnost, da bi mogli pravilno kalkulirati vsaj za neki čas, ker brez tega naravno nastaja za trgovce velika nevarnost v poslu, za potrošnike pa stalna negotovost glede nabavljanja potrebnih predmetov.

G. predsednik je prav tako ka-

kor njegov predhodnik odobril sklep III. državnega kongresa trgovcev v Ljubljani v juniju lanskega leta, da določeni skupni odbor jugoslovanskih in bolgarskih gospodarstvenikov ljudi dela še nadalje na pripravih za uresničenje ideje o sklenitvi carinske unije med Jugoslavijo in Bolgarsko.

G. predsednik vlade se je zlasti zanimal tudi za vprašanje zatiranja nelegalnega trgovanja ter za vprašanje trgovanja nabavljalo konsumnih zadrž, ki bodo morale svoje poslovanje prilagoditi predpisom veljavnih zakonov.

Hkrati je g. predsednik vlade izdal nujen nalog, da se krivica, ki

in zastopnikov slovenskih kulturnih institucij je laskav dokaz simpatij, ki jih kaže slovenski narod za sodelovanje obeh narodov. Stare zveze se z razstavo zopet oživljajo. Noben političen sporazum ne more biti uspešen, če ne najde odmeva tudi v narodni zavesti. Ni boljšega sredstva za utrditev zupanja med narodi kakor medsebojno spoznavanje. Zeli, da bi se že obstoječi odnosi dobrega sosedsstva med obema narodoma še poglobili.

Nato so si gostje ogledali razstavo, ki napravlja v resnici močan vtis.

Ljubljanski korzo obnovljen

Trditev, da bi bil prvi ljubljanski korzo po tolikih letih tudi že pravi uspeh, bi bila seveda zelo, zelo pretirana. Pri vsej skromnosti obsega ter celi vrsti pomanjkljivosti je pa vendarle dokazal, da bi se mogel ljubljanski korzo z uspehom obnoviti. Velikanske množice ljudstva, ki so se od vseh strani zbrale na ljubljanskih ulicah, dokazujejo, da bi mogel biti ljubljanski korzo prav zelo popularen. A na takšni podlagi se more napraviti in doseči mnogo. Bilo bi zato napačno, če bi ljubljanski korzo opustili, ker se ni že prvič uveljavil s polnim uspehom. Tudi za takšne prireditve, kakor je korzo, je treba mnogo dela in tudi napora. Če je bil letos prvo leto ljubljanski korzo še pomanjkljiv v zelo znatni meri, pa more biti že prihodnje leto mnogo uspešnejši in v nekaj letih tudi prava atrakcija. Na vsak način je tudi ljubljanski korzo eno učinkovitih sredstev, da ne bo Ljubljana več dolga vas in že samo zato ga pozdravljamo.

Izkazalo pa se je tudi, da nudi pustni korzo izredno priložnost za reklamo in bi se mogel na ta način v znatni meri finansirati.

Začetek je storjen in ni treba ostati na pol pota!

Stanje naših kliringov

Terjatve proti Nemčiji padle, proti Italiji pa narasle.

Naše terjatve proti Nemčiji so se v času od 8. do 15. febr. znova znižale in sicer za 1,85 milijona mark ali za 24,8 milijona din, zato pa so naše terjatve proti Italiji narasle za 4,2 milijona din. Mnenje, da bomo doživeli popolno likvidacijo naših terjatvev proti Italiji, se je torej izkazalo kot napačno. Znatno se je zmanjšal naš dolg proti Romuniji, zato pa povečal proti Češkoslovaški. Gibanje kliringov je razvidno iz naslednjih številke (vse v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:	15. II.	8. II.
Bolgarska din	1.76	1.77
Italija din	4.28	0.045
Nemčija RM	22.43	24.28
Poljska din	3.23	4.73
Turčija din	17.60	17.53
Spanija pezeta	2.93	2.93
Pasivni kliringi:		
Belgija belg	2.26	2.26
Bolgarska tur. din	0.29	0.27
Romunija din	4.92	8.01
Madžarska din	11.73	13.33
Češkoslovaška Kč	104.20	101.66
Švica šv. fr.	2.73	2.75

Nemško-jugoslovansko trg. pogajanja končana

Dne 8. februarja v Berlinu začeta trgovinska pogajanja z Nemčijo so se dne 16. končala. V glavnem je šlo za ureditev plačilnega sporazuma. Sklenjeno je bilo, da ostane še nadalje tečaj za kliringo marko 13:80 din. Sklenjen je bil tudi dogovor o likvidaciji terjatev, ki jih imajo proti nam sušetske firme po starem jugoslovansko-češkoslovaškem kliringu. Glede turizma se ni razpravljalo ter velja še nadalje za nemške turiste v Jugoslaviji mesečni kontingent 1.400.000 RM.

Predvojni ceniki tvrdke Schneider & Verovšek

Ker smo zadnjič omenili v listu vzorno sestavljeni novi katalog v petih zvezkih mariborske firme Pinter & Lenard, smo bili opozorjeni na kataloge, ki jih je predvojno redno izdajala tvrdka Schneider & Verovšek v Ljubljani. Ti katalogi so izhajali po večkrat (tri do štirikrat) na leto, seveda pa le malo spremenjeni. Vsako drugo ali tretje leto pa so izšli temeljito spremenjeni in znatno povečani, da so bili že cele knjige. Prvi ka-

talog je izšel leta 1905. v obliki osmerke in je imel 64 strani. Predvsem so bili v katalogu navedeni vsi kmetijski stroji, ki so se v tistih letih šele začeli uvajati med naše kmetovalce. Drugi katalog je izšel l. 1907. v znatno povečani obliki. Namesto v osmerki je izšel v veliki četrtinki pole, strani pa je imel 116. Tretji katalog je izšel l. 1910. v enako veliki obliki kot drugi, a je imel že 136 strani, četrty pa je izšel že na 152 straneh velike četrtinke. Vojna je nato izdajanje cenika ustavila. S temi ceniki tvrdke Schneider & Verov-

šek se je zelo mnogo storilo za uveljavljanje lepih slovenskih izrazov za železninarsko stroko, hkrati pa so tudi mnogo pripomogli za večje uporabljanje kmetijskih strojev.

Pripominjamo še, da je tudi tvrdka Stupica v Ljubljani izdajala cenik in da je bil njen cenik prvi slovenski cenik pred vojno.

Vse to omenjamo, ker nikakor nečemo z naštevanjem zaslug enih tvrdk zmanjševati zaslug drugih. Vse naše slovenske železninarske tvrdke so brez izjeme storile svojo dolžnost. In to ugotavljam s prav posebnim zadoščenjem.

Pozabljeni projekti

poteka zgolj po ravnini, menda ni treba izgubljati besed, ker je preveč očitno.

Pred nekaj leti so gospodarski krogi razpravljali o načrtu, zgraditi čez ozko gričevje Slovenskih goric železnico, ki naj bi bila bolj ši tramvaj in bi jo gnala elektrika, katere je v severni Sloveniji dovolj. Izračunali so tudi rentabilnost, ki bi bila zadostna za investicijo večjih zneskov. Tudi gradbena vsota je bila, kolikor znano, skoraj popolnoma zagotovljena. Naenkrat pa je vsa stvar zaspala in sedaj se niti ne ve, če se bo in kdaj popravila banovinska cesta preko Slovenskih goric.

V Mariboru še vedno obstaja druga »Pohorska vzpenjača«, ki naj zgradi vzpenjačo na vrh Pohorja iz Pekaer ob severnem vzhodu. Zadeva je, kakor vse kaže, popolnoma zaspala. Vplačanih je bilo že precej sredstev, ki sedaj leže

v denarnih zavodih, projekt pa čaka na uresničenje.

Pred par leti so Mesna podjetja v Mariboru že izdelala program del za delno elektrifikacijo mestnega avtobusnega prometa. Pri tem so imeli v mislih uvedbo trolejbusov, t. j. avtobusov, ki jih žene električni tok, ki ga vozilo prejema po žicah, razpetih nad cesto, kakor pri cestni železnici. Izračunali so, da bi se obrat osemkrat pocenil, ker je tok v Mariboru zelo poceni. Večji izdatki bi bili za napravo elektroodvodov nad cestami. Projekt je zapadel v pozabo, kakor že toliko lepih in izvedljivih načrtov.

In tako se kopičijo pozabljeni projekti, razvoj naše dežele pa zastaja. Ne pa tudi njena davčna obremenitev. Malo razsodnosti ima tisti, ki misli, da je takšno nerazmerje trajno mogoče brez poloma.

A. B.

Za zboljšanje življenjskih pogojev kmetijstva

Pod tem naslovom je v založbi banske uprave izšla 184 strani velike osmerke obsegajoča I. knjiga kot poročilo o velikih kmetijskih anketi, ki je bila od 31. maja do vključno 3. junija 1938. V tej knjigi so priobčeni agrarno-politični referati in pa debata, ki se je razvila po vsakem referatu. V knjigarnah se dobi knjiga po 20 din (pod lastno ceno). Vsebinska je zelo zanimiva in mora zanimati vsakega inteligenta, ki se bavi z javnimi vprašanji, zlasti važna pa je za kmet, strokovnjake, sreske in občinske kmetijske odbore, za zadrugarje in podeželsko učiteljstvo, ki se udeležuje na gospodarskem polju.

Vsi referati analitično najprej ugotavljajo sedanje stanje našega kmetijstva in ga označujejo za prilično zaostalega za sedanjimi zahtevami in tempom časa; primerjajo naše kmetijstvo s kmetijstvom naprednejših narodov, zlasti onih, ki so po kakovosti in cenah hudi konkurenti našemu kmetu. Opozarjajo tudi, kako so se ti znali prilagoditi svetovnemu trgu in s tem dosegli znatno premoč pred nami ter iznašajo predloge, kako in kaj ter v kakem vrstnem redu bi se s tozadevnimi ukrepi uradnega pospeševanja in privatne iniciative moglo naše kmetijstvo, predvsem malo kmetstvo izvleči iz težkega gospodarskega in življenjskega položaja. Zlasti so poudarili osnovni ukrepi, ki bi se morali storiti, da bi se naše kmetijstvo usposobilo za stremljenje, ki naj bi šlo za tem, da bi si moglo s svojo proizvodnjo dobiti na svetovnem trgu več veljave in udeleževanja.

Res interesantni in po večini globoki in izčrpni so referati dr. Lavriča, tajnika Kmetijske zbornice o našem kmetijstvu in svetovnem gospodarstvu, dr. Plessa, tajnika Zbornice za TOI o naši zunanji trgovinski politiki, A. Besednjaka o trgovini s kmetijskimi proizvodi, F. Gabrovskega o kmetiskem kreditu, J. Božiča o javnih dajatvah kmetijstva, F. Erjavca o zgodovini dela za povzdigo kme-

tijstva, I. Martelanca o zavarovanju proti toči, dr. Leopolda Hribarja o zavarovanju živine in tozadevnih projektih, dr. A. Šaple o izvedbi agrarne reforme in dr. V. Valentiča o ceni agrarnih pridelkov in agrarni politiki.

Vsa iznašanja so podprta z bogatimi številčnimi dokazi in poleg tega še s približno 50 tabelaričnimi razpredelniciami.

Zelo zanimiva je tudi vsa debata in predlogi kmetovalcev s podeželja. Ko človek knjigo prečita, dobi res jasno sliko o premnogih naših agrarnih vprašanjih.

Anketa je bila razdeljena na agrarno-politični, na agrarno-tehnični (z več pododseki) in agrarno-kulturni ter socialni del.

Kakor smo informirani, bo v nekaj dneh izšla II. knjiga, ki bo vsebovala agrarno-tehnični del ankete (nad 400 strani). Referate iz agrarno-kulturnega in socialnega dela ankete pa je izdal v januarju t. l. Socialno-ekonomski inštitut v Ljubljani v 2. in 3. zbirki študij pod naslovom »Socialni problemi slovenske vasi«. Vsa ta dela tvorijo zaokroženo celoto velike kmetijske ankete. Vse publikacije prav toplo priporočamo in želimo, da bi se delo čimbolj populariziralo.

Politične vesti

Zunanji minister dr. Cincar-Marković je sprejel novinarje ter jim v posebnih izjavi podal smernice svoje zunanje politike. Naglasil je, da ostaja zunanja politika Jugoslavije, kakor je tudi razvidno iz deklaracije vlade v skupščini, popolnoma nespremenjena. Jugoslavija je gojila z vsemi državami dobre odnose, zlasti pa s svojimi sosedi. Ugodni rezultati te politike tudi niso izostali. Zlasti so se pokazali v zboljšanih gospodarskih odnosih z Nemčijo in Italijo. Vsa njegova prizadevanja bodo veljala tudi v bodoče ohraniti miru. Na koncu svoje izjave je zun. minister dr. Cincar-Marković naglasil svojo željo, da bi tisk podpiral njegova prizadevanja. V svoji diplomatski praksi se je do dobra prepričal, kako koristno je sodelovanje tiska pri vodstvu zunanje politike.

Turški zunanji minister Saradzoglu je potoval na zasedanje Balkanske zveze skozi Bolgarsko. Vso pot skozi Bolgarsko ga je spremljal bolgarski ministrski predsednik KJusevanov. Turški zunanji minister Saradzoglu je izjavil, da je trdno prepričan, da se bo Balkanska zveza z bukareštanskim zasedanjem še bolj utrdila. — Zelo obširno poročajo o ciljih in namelih sestanka Balkanske zveze zlasti romunski listi, ki izražajo tudi prepričanje, da bo kmalu tudi Bolgarska sodelovala pri Balkanski zvezi.

Na poti v Bukarešto, da se udeleži zasedanja Balkanske zveze, se je ustavil grški ministrski predsednik Metaxas v Beogradu, kjer ga je na kolodvoru sprejel zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković.

Grški ministrski predsednik Metaxas je izjavil novinarjem, da je v razgovoru z min. predsednikom Cvetkovićem in zun. min. Cincar-Markovićem ugotovil popolno soglasje Grčije in Jugoslavije v vseh vprašanjih, ki se tičejo obeh držav in da bo konferenca v Bukarešti znova potrdila popolno solidarnost vseh držav Balkanske zveze.

Predsednik Azaña je poslal min. predsedniku Negrinu ultimatum, da takoj sklene premirje z generalom Francmom. Če tega ne bi hotel storiti, bo Azaña odstopil kot predsednik republike ter bi s tem tudi izginil razlog za obstoj republikanske vlade.

Francoska in angleška vlada čaka na razvoj spora med Azaño in Negrinom. Če bo Negrin sprejel Azañovo zahtevo, bosta obe vladi priznali vlado gen. Franca tudi de iure. De facto jo je priznala Francija že z oficialno mislijo senatorja Berarda.

Predsednik Roosevelt je sprejel novinarje ter jim izjavil, da je moral pristati na prodajo Douglasovih bombnikov Franciji, pa čeprav sta bila proti temu vojni minister in šef gen. štaba. Roosevelt je naglasil, da zastavlja svojo osebno avtoriteto za prodajo teh letal Franciji, ker jih Francija sedaj najbolj potrebuje. Prodaja ameriških letal Franciji ni naperjena proti nikomur. Letala bodo služila državi, ki ne zahteva nobenih teritorialnih sprememb, temveč hoče braniti samo svoje ozemlje.

Španski nacionalistični poslanik v Berlinu je predlagal berlinski vladi, da se skliče sestanek Hitlerja, Mussolinija in gen. Franca, na katerem naj bi se definitivno rešilo špansko vprašanje.

Gen. Franco se z vso odločnostjo pripravlja za napad na Madrid. V ta namen je koncentriral tri armade. Nacionalistična letala redno bombardirajo Madrid in druga republikanska mesta.

Med italijanskimi in angleškimi listi se je začela polemika, češ da so Italijani kršili angleško-italijanski velikonočni sporazum, ker dobavljajo orožje upornim Arabcem. Italijanski listi te dobave taje ter trde, da gre le za običajne trgovske kupčije z orožjem.

Francoski senator Berard je izjavil, da je zelo zadovoljen s sprejemom, ki ga je doživel ob svojem drugem prihodu v Burgos. Dosegel je tudi že prve uspehe. Tako je bila sklenjena pogodba o obnovi železniskega prometa med Francijo in nacionalistično Španijo.

Republikanska vlada bo, kakor se zatrjuje iz dobro poučenih republikanskih krogov, v kratkem predlagala Francovi vladi sklenitev premirja in miru. Za sklenitev miru bo stavila samo ta pogoj, da se ne bo nihče preganjal, če je bil pristal republikanskega režima ali če se je boril za republikansko Španijo.

Poljska vlada je izdala uradno sporočilo, da je Poljska pravno priznala vlado generala Franca.

Na sestanku predsednika čsl. vlade Berana z zastopniki Slovkov in Ukrajincev je bil dosežen popoln sporazum o sodelovanju vseh treh pokrajin na gospodarskem polju.

Šef čsl. generalnega štaba Krejčí je bil na lastno prošnjo iz zdravstvenih razlogov upokojen.

Voditelj Nemcev na Češko-Slovaškem posl. Kundt je dejal ob otvoritvi nemškega kulturnega središča v Pragi, da Nemci na Češkem niso nemški Čehi, temveč pravi Nemci, ki pripadajo z dušo nemški državi, narodno socialistični stranki in ki spoštujejo načela, katere izvaja voditelj Nemčije Hitler.

Belgijska vladna kriza še vedno ni rešena. Pierlot, ki sestavlja novo vlado, je izjavil, da bo treba izdelati popoln načrt za rešitev flamškega vprašanja.

Proti francoske demonstracije so bile v Siriji.

Tudi ameriški veleposlanik je zahteval od japonske vlade pojasnilo zaradi zasedbe otoka Hajnana. Japonski zunanji minister Arita je odgovoril veleposlaniku tako, kakor je že odgovoril francoskemu in britanskemu veleposlaniku, da ima zasedba otoka le vojaški značaj in da je začasna.

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Denarstvo

Čvrsta tendenca na beograjski borzi

Pretekli teden se je na beograjski borzi zaključil s čvrsto tendenco za vse državne vrednostne papirje in za dolarska posojila. Opaža se pomanjkanje blaga, zlasti tudi zaradi povpraševanja občinskih posojilnic po drž. papirjih. Nova uredba o obč. hranilnicah že kaže svoje posledice. Zato je treba pričakovati, da bo ostala tendenca še naprej čvrsta, čeprav ni objektivno pravega razloga za dvig tečajev, razen prej navedenega.

Gibanje tečajev je razvidno iz naslednjih števil:

	10. II.	17. II.
25% voj. škoda	471.75	473.—
7% investicijsko	101.—	101.—
4% agrarne	61.—	61.—
6% begluške	90.25	90.50
6% dalmatinske	90.—	90.25
7% Blair	94.25	94.50
8% Blair	100.50	100.75
7% Seligman	100.—	100.—
7% stabilizacijsko	99.25	99.50

Delnice Narodne banke so zaradi bližnjega običnega zbora še nadalje v skoku in so dosegle tečaj 7900.— din.

Zboljšale so se tudi delnice PAB, čemur je enako vzrok v bližnjem izplačilu kuponov. Delnice PAB so bile po 231.25—235.— (za večje kose) in po 227.50—229.— dinarjev (za manjše).

Kupčija s klirinškimi markami je bila živahnija, njen tečaj je ostal neizpremenjen na 1380.

Angleški funt je bil po 238 oz. 258. Tudi ta teden je dajala funte Narodna banka.

Skupni devizni promet je znašal 30,6 milijona din, za 6,05 milijona manj ko prejšnji teden.

Promet na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden v devizah 9,1 (prejšnje tedne pa: 13,5, 7,4, 11,5 in 10,1) milijona din. — Na zagrebški borzi je znašal devizni promet 30,1 proti 32,5 milijona din v prejšnjem tednu.

Pravila Csl. narodne banke se bodo spremenila, da se olajša udeležba Slovakov v banki. Namesto enega viceguvernerja bo imela sedaj banka 2 viceguvernerja, število upravnih svetnikov pa bo zvišano od 9 na 11.

Podružnica praške Zivnostenske banke na Dunaju je bila črtana iz trgovinskega registra, ker je bila njena likvidacija končana.

Banque de Paris et des Pays Bas bo letos zvišala svojo dividendo od 27 na 35 frankov.

Vlada v Burgosu je objavila, da se vzame ves srebrni denar iz prometa ter zamenja za bankovce.

Na Poljskem je bilo po uradnih podatkih v 1. 1938. protestiranih 2,23 milijona menic za 267,7 milijona zlotov, 1. 1937. pa samo 1,73 milijona menic za 212,8 milijona zlotov.

Čisti dotok tujega kapitala v U. S. A. se ceni po ameriških vesteh na 4200 milijonov dolarjev. Od tega odpade na odkup tujih dolarskih posojil 1500 milijonov, na

Otvoritev razstavljalnice ljubljanske plinarne

Plin, ki ga je v začetku tega stoletja začela elektrika precej močno izpodrivati, prihaja v zadnjih letih zopet do vedno večje veljave. Tako je znalo tudi vodstvo ljubljanske plinarne dvigniti zanimanje za plin, da se ta zlasti v gospodinjstvu vedno bolj uporablja. Z doseženimi uspehi pa vodstvo plinarne še ni zadovoljno ter je zato v zadnjem času močno dvignilo propagando za plin in bo v ta namen v kratkem tudi plinsko ceno znižalo, kar bo vsekakor eno najbolj učinkovitih propagandnih sredstev.

Propagandi za večjo porabo plina služi tudi razstavljalnica plinskih peči, ki jo je otvorila te dni plinarne v lepo in okusno prirejenih prostorih Kresije. Razstavljalnici je priključena tudi predavalnica, kjer se sedaj redno prirejajo tečaji za kuho na plin. Za sredo zvečer je povabilo vodstvo plinarne v novo odprto razstavljalnico novinarje in zastopnice vseh ženskih in gospodinskih listov na malo in zelo posrečeno demonstracijo o prednostih uporabe plina v gospodinjstvu in zlasti pri kuhi.

Zbrane novinarje in zastopnice ženskih organizacij in listov je pozdravil zastopnik upravnega odbora plinarne obč. svetnik **Kozarnik** ter na kratko označil pomen razstavljalnice. Direktor plinarne inž. **Bartl** je nato v lepem predavanju podal najprej zgodovino ljubljanske plinarne, velik napredek plinske industrije v drugih državah, a tudi vse ovire, ki jih je morala ta industrija premagovati. Na podlagi raznih statističnih podatkov je tudi omenil, kako se pri nas plin še vedno mnogo premalo izkorišča. Saj porabijo v Nemčiji na glavo prebivalca po 70—90 m³ plina, v Ljubljani pa le 34 m³. Seveda pa je Ljubljana glede plinske uporabe v Jugoslaviji na prvem mestu.

Da se bo tudi v Ljubljani povečala poraba plina, namerava plinarne dovoliti posebne ugodnosti hišnim posestnikom, ki hočejo napeljati plin v svoje hiše. Odplačilni roki bodo tako dolgi, da bodo mesečni prispevki hišnih gospodarjev zelo majhni. Tudi nov

investicije v ameriških vrednostnih papirjih 1200 milijonov, ostanek 1500 milijonov pa je naložen na tekočih računih ameriških bank ter služi v znatni meri čisto poslovnim namenom. Vsega begajočega tujega kapitala bi bilo okoli 1 milijarde dolarjev.

Opozorjamo na današnji oglas Prometne banke d. d. v Ljubljani ter jo toplo priporočamo vsem cenjenim naročnikom.

cenik za plin se pripravlja, ker plinarne upošteva, da je konsument večinoma uradnik z majhnimi prejemki.

Plinska uporaba se je v Ljubljani v zadnjih letih prav močno zvišala. L. 1922. se je porabilo za kuhalnike in v gospodinjstvu le 39.000 m³ plina, vsa ostala proizvodnja je šla za razsvetljavo. Danes pa znaša uporaba v gospodinjstvu že 1.500.000 m³, a se mora še zvišati.

Še nekaj števil o napredku plinske uporabe v Ljubljani. Vse omrežje plinarne je merilo l. 1922. 23 km, l. 1936. pa že več ko 52 km. Na novo je dobilo plinsko napeljav 790 hiš in ima sedaj že vsaka 4. hiša plin. Vse investicije za cestne vode so znašale v zadnjih 15 letih 5 milijonov din.

Koncem svojega predavanja je omenil inž. **Bartl**, da nova razstavljalnica ni zamišljena kot prodajalnica, temveč kot lokal, kjer se naj gospodinjje seznanijo z vsemi modernimi aparati in kjer se naj nauče pravilno uporabljati in kuhati na teh aparatih.

Da se more s plinom tudi res dobro kuhati, je nato plinarne tudi praktično dokazala ter postregla novinarjem s celo vrsto sijajno pripravljenih jedil, da ni bilo treba nobene besede več o prednosti plinskih peči.

Moramo priznati, da je dosegla plinarne s svojo prireditvijo popoln uspeh in da so sedaj vsi udeleženci odšli s prireditve kot odločni pristaši plinske kuhinje. Zato po njih naročilo ponavljamo:

Uporabljajte bolj plin v gospodinjstvu in povsod!

Vodo in plin na periferijo!

Okolica Maribora spada že davno v mesto

Zadnje čase je v Mariboru zopet oživel vprašanje priključitve okolice k mestu. Pred par leti je bila ta zadeva zelo aktualna in takrat bi se stvar rešila kratkim potem z ministrsko naredbo, kakor so se povečale mestne občine Ljubljana, Celje in Ptuj. Maribor pa je stal ob strani, in tako ni od zakona o mestih glede teritorialnega povečanja ničesar profitiral. Se zadnjič se je na seji mestnega sveta naglašalo, da mestna uprava noče v tem pogledu ničesar ukreniti, kar okolici ne bi bilo po volji, ker privoščijo okoliškim občinam samostojnost in ne bi hotela imeti nezadovoljnih meščanov.

Vse vprašanje je sprožila peticija prebivalcev onega dela občine Košaki, ki meji na mesto in ima popolnoma urbanistični značaj, t. j. Krčevine. Mestni svet se je izrekel za to, da nima ničesar proti priključitvi tega dela sosednje občine in da ga rad sprejme, če ne bo nikjer ovir. Nato se je skoraj vsa okolica izjavila proti priključitvi, dočim se oni del Krčevine, ki je pisмено zaprosil za združitev, še nadalje upira lastni občini in sili k mestu, ker ima pač od tega precejšnje koristi. Zadeva je zopet ostala na mrtvi točki, ni pa dvoma, da se bo kmalu zopet zganila in postala aktualna.

Iz gori omenjenih vrstic se jasno vidi, da se stanovanjci naselij ob mestni meji čutijo meščane. V glavnem žele priti pod mesto zato, da bi imeli boljše ceste, več finančnih virov za javna dela, predvsem pa da bi na ta način prišli

do plina in zlasti vode, brez katerih mešan že ne more več izhajati. Sem pa tam ima kakšna hiša mestni vodovod, plin se pa dosledno ustavlja ob mestni meji. Najbolj se čutijo prizadeti gospodarski krogi, ki poslujejo v mestu, stanujejo pa v veliki meri takoj za mestno mejo, kjer so hkrati v mestu in na deželi. Cela kopica trgovcev, obrtnikov in tudi industrijev ter uradnikov si je na periferiji postavila lične hišice, ker v mestu radi pretirano visokih cen za stavbišča ne morejo zidati. Pa tudi oni, ki nimajo lastne strehe, silijo čez mestno mejo, ker so stanovanja cenejša kot v mestu, so pa v novih stavbah ravno tako udobna in lepa kot v Mariboru samem, ne glede na to, da ima vsaka vila svoj vrtiček in si takoj med zelenjem, čim stopiš iz hiše.

Mestna podjetja mariborska so so po svoji reorganizaciji postavila za cilj, da morajo biti poedini obrati čim bolj ekonomični, vsekakor pa ne več pasivni, ako že ne dosežejo dobička, ki se porabi za kritje izdatkov upravnega delokroga mestne občine. Kakor se čuje, se bo vodovod začel kmalu širiti tudi v okolico, ker je z novim vodovodom ob Betnavskem gozdu sedaj dovolj vode na razpolago. Baje bo v kratkem položenih več kilometrov cevi nekam v okolico. Tudi plinarne bo, kakor zatrjujejo, po dovršeni modernizaciji, ki se je pred kratkim začela in bo kmalu postavljena nova komorna peč, lahko oddajala večjo množino plina

na interesentom tudi v okolico, če bo za to dovolj zanimanja.

Ta načrt mora javnost z veseljem pozdraviti, zlasti periferija, ker upa na ta način kmalu priti do vode in plina. Čim bolj se bodo sedanje naprave ukoriščale, tem ekonomičneje bodo poslovali obrati in tem več hiš bo priključenih na mestne napeljave. V prvi vrsti pozdravljajo ta korak Mestnih podjetij prebivalci najbližje okolice, posebno Krčevine okrog parka in ob Aleksandrovi cesti. Tu je več novih vil, ki še nimajo vodovoda in seveda še manj plina, ponašajo se lahko edino le z elektriko. Ob glavni cesti, le nekoliko pomaknjenih v ozadje, tako rekoč iz strahu pred prahom, ki bo pa kmalu izginil, čim bo cesta tlakovana, je cela vrsta krasnih parcel, za katere bi se ljudje, ki bi radi zidali, vse bolj zanimali. Če se zida, je pa to v korist mestu in okolici. Zato vodo in plin na periferijo!

A. B.

Nove knjige

Jože Kerenčič:

Zemljiški odnosi v Jeruzalemskih gorah

V tej razpravi podaja Jože Kerenčič gospodarsko in socialno sliko o Jeruzalemskih gorah, ki so toliko let pogrešale pravo zanimanje oblasti za napredek teh krajev.

Prebivalstvo Jeruzalemskih gor (med Ormožem in Ljutomerom) ima slabe pogoje za preživljanje. Skoraj polovica vse produktivne zemlje v Jeruzalemskih gorah je last ljudi, ki prebivajo izven nje.

Vinogradi zavzemajo dobro petino vse produktivne površine in dajejo osnovni značaj zemljiško-gospodarski strukturi Jeruzalemskih gor. Prebivalcem Jeruzalemskih gor pripada le pičla tretjina vseh vinogradov. Številne družine malih kmečkih zemljiških gospodarjev in še številnejše družine vinskih isčevalcev skromnega zaslužka na zemlji zemljiške gospode, ki je lastnica najrodovitnejše zemlje, pobere najbogatejše dohodke in je po večini še našemu ljudstvu po krvi in zavesti tuja in sovražna.

S to razpravo poziva Kerenčič na delo zoper propadanje slovenskega ljudstva v Jeruzalemskih gorah. Potrebna je zemljiška reforma tako, da se da zemlja tistim, ki jo obdelujejo.

Knjižica vsebuje 55 statističnih razpredelnic, da je vsa snov že skoraj preveč temeljito obdelana. Zbrano gradivo ima trajno vrednost.

Knjižica ima 47 strani in je izšla v Mariboru v avtorjevi založbi; cena ji je 12 din. Knjižico toplo priporočamo.

Pozabljeni obrti prihajajo zopet do časti

»Obhodnički zámjy« pišejo:

Ko so se pred leti ustanovljale filialka velepodjetja Ba'te celo v majhnih in skoraj brezpomembnih vaseh, je vsak mislil, da je njih vseh, je vsak mislil, da je njihov konec. Sami smo čevljarke obrti konec. Sami smo takrat rekli, da smo se proti temu branili, da pa propadanja čevlarskega obrta nismo mogli ubraniti. Kajti ekspanzivnost filialne ni sistema ni poznala mej ter se ni ustrašila pobirati celo drobtin, ki so še ostale čevljarjem. (Otvorjanje popravilnic za čevlje je za resničnost te trditve živ dokaz. Op. ured.) Danes pa se je ta val ustavil in danes že gledamo na vso stvar malo drugače. Kar ni nihče pričakoval, da se stari čevlarski obrt zopet prebudi k življenju, je danes že dejstvo. Čevljarstvo je po vseh težkih udarcih, po svojem popolnem propadanju zopet začelo vstajati in sicer v

novi in lepši obliki. Čevljarstvo, ki dobiva danes zopet tal, vzbuja v javnosti vedno večje zanimanje, a tudi priljubljenost. Ni pa več to ono čevljarstvo, ki smo ga poznali pred leti.

Današnji čevljar ve, da se mora za vsako ceno prilagoditi razmeram, če hoče živeti. Predvsem morajo že zunanji znaki na lokalno dokazovati, da more tudi čevlarski mojster, čeprav ni njegov obrat velik, popolnoma postreči odjemalca, in sicer tudi individualno in z vsó natančnostjo. Hitro se je treba orientirati.

Obiskali smo praškega čevljarja, ki je v pravem času preuredil svoj obrat in ki nudi svojim odjemalcem poleg dobrega dela in lepo izdelanih izdelkov tudi nekaj udobnosti. Že zunanost obrata nas je prijetno presenetila. Lep, enovrsten in zelo elegantni portal z dvema izločbama. Obe sta bili zelo lepo urejeni. Nista bili preveč polni, videlo pa se je, da jih upravlja skrbna roka. Vstopili

smo v lokal. Bil je sicer majhen, toda zelo okusno opremljen. Skoraj ne bi verjeli, da smo v obratu čisto preprostega čevljarja.

»Dober dan, gospod mojster! Prišli smo pogledat Vaš novo preurejeni obrat.« Gospod mojster nas nasmejan pozdravi ter povabi dalje. Videli smo, da ima na sebi čist delovni plašč, da je gladko obrit in nasmejan. »Torej, ali gre posel?« smo vprašali. — »Hvala Bogu gre! Pozimi smo se malo bali, toda na vse zadnje je le šlo. Človek se mora malo zganiti, kakor pač gre.« Je odgovoril mojster. Da se zna on sam zganiti, to je dokazal in nas o tem tudi hitro prepričal. Razkazal nam je ureditev svojega obrata, najprej lepo urejeno prodajalno, nato oddelek za nego nog. Tu kraljuje njegova leči, ki je izučena pedikerka. Nato še skok v delavnico, kjer dela nekaj pomočnikov in vajencev. Postavljeni so najmodernejši stroji, delitev dela je vpeljana, povsod pa vlada vzoren red. Mojster

je moral v prodajalno, mi pa smo se poslovili.

Ko sem se vračal, sem premišljeval, koliko bi se moglo v tem pozabljenem obrtu še storiti. Treba samo najti pravo obliko ter dati ljudem to, kar zahtevajo. In tako more tudi mal obrat, ki ga vodijo člani družine in v katerem dela le nekaj pomočnikov, napredovati. Seveda pa mora biti njegovo delo res dobro in obrtnik mora imeti res veselje do dela. Mora hoteti, da se kaj novega nauči, ne sme pa obupovati. Ni se treba modernemu čevljarju bati filialk, če ve, kaj doba zahteva.

Zakaj ne bi mogel imeti tudi mali obrtnik svoje izločbe lepo urejene? Zakaj ne bi smela biti njegova prodajalnica okusno opremljena? Zakaj si ne bi mogel napraviti lastni oddelek za pedikiranje? Vse to je mogoče narediti in vse to mora obratu koristiti.

Imamo pa tudi obrate, ko njih lastnik ne sme na investicije niti pomisliti, ker zasluži komaj toli-

ko, da ima za golo življenje. Pa tudi tu se more nekaj storiti za razvoj podjetja. Tak čevljar je navadno navezan na popravila in manjše predelave. Zakaj se ne bi mogel za to delo specializirati? Zakaj ne bi mogel priti na glas, da hitro popravi in tudi dobro? So to malenkosti, na katerih bi mogel zidati in ki so zanesljivi pripomočki. Tudi najmanjši obrtnik bi mogel imeti svojo delavnico vedno urejeno in čisto, zlasti pa takrat, kadar se pogaja s svojimi naročniki.

Čevlarski obrt ima še svojo bodočnost, ker so ljudje vedno bolj začeli gledati na dobro obutev, ker prihaja do časti zopet kvalitetno blago. Čevljarji bi se morali specializirati na posebno obutev, n. pr. na športno, ker pri posebni obutvi bodo vedno brez konkurence.

Zopet more dobiti obrt zlato dno, toda ne obupovati, temveč delati in iti vedno naprej s časom!

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje firme:

»Antisept«, družba z o. z. Sedež: Inlauf, p. Kočevska reka. Obratni predmet: Izdelovanje in razpečevanje profilaktičnih terapevtskih antiseptičnih sredstev, cepiva in seruma proti gnojenju za človeško in živalsko uporabo. Osnovna glavica v višini 240.000 din je vplačana v gotovini. Poslovodja: dr. Ganslmayer Ivo, bakteriolog. Če ima družba več poslovodij, zastopa vsak družbo samostojno.

Pela-Kranj perilo in konfekcija, družba z o. z. Industrija perila in splošne konfekcije, nabava potrebnih strojev in pribora ter orodja, surovin in polizdelkov za izdelovanje perila in konfekcije, vsakovrstna predelava surovin itd. Osnovna glavica v višini 200.000 dinarjev je vplačana v gotovini. Poslovodje: Polde Lovšin v Radomiljah in Ciril Avsenik v Kranju. Prokurist: Mihaela Dermastia, ki zastopa družbo le kolektivno s poslovodjo Cirilom Avsenikom. Sicer zastopata družbo dva poslovodja kolektivno.

Dravsko šumsko podjetje, družba z o. z. (tudi srbsko-hrvatsko besedilo), Ljubljana. Obratni predmet: nakupovanje gozdov, manipulacija in prodaja gozdnih produktov. Osnovna glavica v višini 100.000 din je vplačana v gotovini. Poslovodje: Evgen Kapaš, direktor v Zagrebu, Djuka Vrbanič, direktor I. Hr. štedionice, podružnice v Ljubljani. Družba se je vpisala zaradi prenosa sedeža iz Sevnice v Ljubljano in spremembe besedila »Quebracho« v Dravsko šumsko podjetje.

Hafner, barve in laki, družba z o. z. v Ljubljani. Obratni predmet: trgovina z mešanim blagom in galanterijo na drobno in debelo, zlasti nakup in prodaja vseh vrst barv in lakov, kemikalij, parfumerij, sanitarnega nekoncesioniranega blaga in vseh v to stroko spadajočih surovin in sorodnih predmetov. Družba je upravičena delati tudi druge kupčije in opravljati vse trgovske posle ter ustanavljati podružnice. 205.000 din osnovne glavice je vplačano v gotovini. Poslovodje: Franc Hafner, trgovec v Ljubljani, Marija Hafner, zasebnica. Družbo zastopata po dva poslovodja skupno.

»Proteza« — Verovšek & Ko. v Ljubljani. Obratni predmet: izdelovanje bandaž, ortopedičnih predmetov, higienskih predmetov, ročavic, brušenje nožev, ponikljanje kovinskih predmetov in trgovanje z njimi, kupčevanje z medicinskimi in kirurškimi instrumenti ter aparati, s kavčukastimi predmeti, mazili in vonjavami, prevzemanje trg. zastopstev. Družbeniki: Robert Siegel, bandažijski mojster v Ljubljani, Zvonko Keše, Josipina Verovšek, soproga priv. uradnika, dr. Mihael Kambič. Družbo zastopata po dva družbenika.

»Ribac« — Josip Ogrine, Ljubljana. Obratni predmet: trgovina

Tečaj dinarja v turističnem prometu

Narodna banka je objavila, da bo prodajala turistične dinarje za svobodne valute na podlagi tečajev, ki veljajo v trenutku prodaje. Proti temu nastopa »Jadranski Lloyd« v Splitu in pravi, da bo ta ukrep NB. posebno zadel turiste iz držav, s katerimi nimamo sklenjenega klirinškega plačilnega dogovora, t. j. ravno iz onih držav, iz katerih prihajajo najbolj petični turisti. Po naših predpisih bi morali ti turisti že v tujini nabaviti plačilna sredstva za turistične dinarje, in sicer pri bankah ali turističnih pisarnah v tujini. Če bi torej angleški turist, ki potuje iz Londona v Jugoslavijo, kupil pri londonski banki turistične dinarje, vendar ta banka ne more vedeti, po katerem tečaju naj mu jih proda, ko pa določa tečaj NB. v času nabave v Jugoslaviji.

List pravi nadalje, da je za

razvoj turizma stalen tečaj dinarja nujen potreben. Danes pa tečaj dinarja proti funtu koleba. Sicer pa je tudi tečaj turističnega dinarja preizkušen. Včasih je bil redni tečaj funta 238 din, turističnega dinarja pa 250. Razlika je znašala 12 din. Danes pa koleba tečaj dinarja, a se običajno računa en funt po 254 din, turistični dinar pa po tečaju 256 din, da je le 2 din razlike. Ta razlika pa je mnogo premajhna in bi se moral računati turistični dinar po najmanj 270 din, ali še bolje po 300 din.

Prav tako je treba tudi ustaliti tečaj turističnega dinarja proti klirinški marki. »Jadranski Lloyd« meni, da bi bilo najbolje, če bi tud letos veljal ta tečaj na 1450 din za klirinško marko. Lani se je to izkazalo kot dobro in se bo obneslo tudi letos.

vsakovrstnih rib, rakov in drugih vodnih živali ter vsakovrstne divjadi. Imetnik: Josip Ogrine, trgovec v Ljubljani.

»Intra«, družba z o. z. za proizvodnjo in razpečevanje gradbenih potrebščin, Pobrežje pri Mariboru. Obratni predmet: proizvodnja, pridobivanje ter dobavljanje in razpečevanje gradbenih potrebščin vsake vrste, zlasti smolnih proizvodov, gramoza in peska in drobnih stanovanjskih potrebščin, transport in tehnični biro. 50.000 dinarjev glavice je vplačano v gotovini. Poslovodja: Blaž Železnik, mehanik, in Celestin Deutsch, tvorničar, oba v Pobrežju pri Mariboru. Trdno zastopata oba poslovodja kolektivno.

Nadaši Hinko, Ptuj, Vodnikova ulica. Trgovina z deželnimi pridelki, sadjem, lesom, kurivom in stavbenim materialom na drobno in debelo. Imetnik: Hinko Nadaši, Ptuj.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Milan Kravanja, Cerkljica. Izbrisi se zaradi smrti dosedanjega lastnika, vpiše pa se nova lastnica Zenka Kravanja, roj. Cerjak.

»Kanada«, uvoz in izvoz sadja, družba z o. z., Košaki. Izbrisi se poslovodja Franjo Nemec.

Ant. Birolla, žgalnica apna in prodaja apna, Kresnice pri Litiji. Vpiše se prokurist Drago Puhr, ravnatelj v Ljubljani.

Boh & Ko., jugoslovansko-ameriška tovarna za brezalkoholno izdelavo kvasa. Vpiše se družbenica Vera Domladiš, ki pa ne zastopa firme in tudi ne podpisuje zanj. I. Gorec nasl. Auerhammer-Ogrin, d. z o. z., Ljubljana. Firma se glasi odslej: Iv. Auerhammer & sin, d. z o. z.

Jelačin & Komp., tovarna zamaškov, Ljubljana. Firma podpisuje odslej samo inž. Miljutin Jelačin.

Kemična tovarna, Moste, družba z o. z., Ljubljana. Spremenila

se je družbena pogodba ter dodal § 25.

Narodna banka kr. Jugoslavije, podružnica v Ljubljani. Vpiše se pravica kolektivnega sodelovanja višjega uradnika Djordja Bajčiča, in sicer samo skupno z upravnikom ali pomočnikom upravnika podružnice.

Nova založba, družba z o. z., Ljubljana. Vpiše se prokurist, podeljena Minki Pestotnik v Ljubljani.

Tovarna zaves »Stora«, d. d. v St. Vidu nad Ljubljano. Vpiše se član upravnega odbora gimn. ravnatelj v p. Bogumil Remec.

»Margo«, mariborska mlekarica in tovarna sadnih konserv, d. z o. z. Spremenila se je družbena pogodba. Družbo zastopa en poslovodja. Dokler je Adalbert Gusel družbenik trdke, zastopa trdke on. Izbrisi se dosedanjí poslovodje: Pij baron Twickel, Franc Hellin, Alfred Rosmanit oz. Gustav Scherbaum ter dr. Franc Glančnik, Pavel Glančnik in prokurist Erika Eisenmann.

Mestna podjetja Maribor. Izbrisi se dosedanjí član upravnega odbora Josip Ošlak, vpiše pa se novi član Anton Kovačič, ravnatelj »Karitas« v Mariboru.

»Militec«, družba z o. z., Rogaska Slatina. Osnovna glavica v višini 250.000 je vplačana v celoti.

Zunanja trgovina

V trgovinskem ministru se razpravlja o delni reviziji jugoslovansko-angleške trgovinske pogodbe, ker žele angleški gospodarski krogi, da se trgovina z Jugoslavijo okrepí.

Češko-Slovaška je zopet dovolila uvoz 1000 debelih jugoslovanskih prašičev.

Jugoslovanske in italijanske železnice so se sporazumele, da ostanejo še nadalje v veljavi češkoslovaško-italijanske in češkoslovaško-jugoslovanske jadrske tarife.

Pristaniški promet na Reki se je lani v primeri s predlani znižal od 776.758 na 769.898 ton zaradi manjšega prometa s Češko-Slovaško in bivšo Avstrijo.

Italija je izvozila lani 153 letal (l. 1937. 40) v vrednosti 116,2 (1937. 287) milijona lir. Vrednost izvoznih sestavnih delov letal pa se je povečala od 39 v l. 1937. na 51,4 milijona lir v l. 1938.

V Rimu se je ustanovila italijanska družba za gospodarsko obnovo Španije. Družbo bodo finansirale italijanske velebanke ter bo začela

družba v kratkem izvrševati v Španiji javna dela.

Italijanska trdka Pirelli, ki bi morala za lansko leto izplačati 11% dividende (l. 1937. je znašala njena dividenda 12%), bo dala delničarjem namesto denarja delnice neke bombažne tvornice.

Francoska vlada je dovolila 3 milijarde frankov kreditov za povečanje francoske trgovinske mornarice. V treh letih bo povečana njena tonaža za pol milijona ton.

Francosko-nemška trgovinska pogajanja v Berlinu potekajo ugodno ter je treba rešiti samo še turistični sporazum in nekatera trošarinska vprašanja, ki so nastala v zvezi s priključitvijo sudetskega ozemlja.

V Pragi in v Brnu je bila japonska vojaška misija, ki je naročila pri čl. tovarnah orožja velike množice vojnega materiala, zlasti protiletalskih topov in streljiv.

Trg. industrijska zbornica v Varšavi je izdelala načrt za pospeševanje izvoza poljskih proizvodov v južnoslovenske države. V ta namen bo ustanovila tudi stalne razstave poljskih izvoznih vzorcev.

Poljska tekstilna industrija namerava v Braziliji ustanoviti lastne plantaže za bombaž.

Anglija namerava nakupiti v Južni Ameriki 30.000 ton konzerviranega mesa, ki bo služilo za primer vojne kot rezervna zaloga.

Japonska je imela lani rekordno žetev riža ter je pridelala 659 milijonov kok (Ena koka je 180 litrov.)

Ameriška družba General Motors je imela lani 102,3 milijona dolarjev dobička, l. 1937. pa 196,4 milijona dolarjev.

Doma in po svetu

Nj. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel v avdienci novo izvoljeno predsedništvo narodnega predstavništva s predsednikom skupščine Simonovičem in predsednikom senata dr. Korošcem na čelu.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković bo dal med proračunsko razpravo podrobnejša pojasnila glede reševanja hrvatskega vprašanja, kakor se zagotavlja iz vladnih krogov.

Zagrebaški »Jutarnji list« objavlja razloge, zaradi katerih je padel dr. Stojadinović. Pravi, da je hotel brez vednosti ministrov Cvetkovića, Korošca in Spaha vnesti v finančni zakon nekatere določbe, s katerimi bi se v Jugoslaviji uvedel totalitarni režim pod vodstvom dr. Stojadinovića. Zaradi tega so bili imenovani trije politični voditelji prisiljeni, da so takoj nastopili in izstopili iz vlade. Drugi ustavni faktor pa je v svoji dalekovidnosti demisijsko sprejel in s tem pokopal vse nade dr. Stojadinovića. Dr. Stojadinović je tudi hotel vnesti v finančni zakon določbe, s katerimi bi se skoraj v celoti izločilo upravno sodstvo, odpravile občinske samouprave ter se uvedel totalitarni režim, ki bi se vzdrževal z močno roko, neodvisen tako navzdol ko tudi navzgor.

Dr. Milan Stojadinović je obdržal poslanski mandat in podal ostavko na senatorski položaj. Isto je storil tudi novi skupščinski predsednik Milan Simonović.

Narodna skupščina je izvolila v petek odseke. Opozicija se volitev ni udeležila. Za predsednika finančnega odbora je bil izvoljen Dimitrije Magarašević. Od Slovencev so člani tega odbora: Franc Gabrovšek, dr. Adolf Golia in dr. Josip Lavrič.

Večje število razstavljenih del na razstavi »Pol stoletja hrvatske umetnosti« je kupil knez namestnik Pavle.

Novo poslojje podružnice Državne hip. banke je bilo v nedeljo slovesno blagoslovljeno v Zemunu.

Med upravo tvornice Dalmatienne in delavci je bil dosežen sporazum in podpisana kolektivna pogodba.

Atlantska plovidba na Sušaku je kupila v Angliji nov parnik, ki ima nosilnost 8000 ton. Novi parnik je družba imenovala »Sreča«.

Grška vlada je sklenila, da se v bodoče tujci na državnih rudnikih ne smejo več namestiti.

Podkarpatska vlada je izdala oklic na prebivalstvo, ki ga svari pred agitacijo proti Čehom. Ta agitacija je delo sovražnikov svobodne Podkarpatske Ukrajine in je zato treba to agitacijo takoj in odločno zatreti.

Mesec čistote bo v marcu na češkoslovaških železnicah. Glavni namen tega meseca čistote je, da se dobro pripravijo železnice za novo letno turistično sezono. Ne bilo bi napačno, če bi se tudi pri nas ukrenilo nekaj podobnega.

V Avstriji se je število brezposelnih v januarju povečalo od 150.058 na 156.174.

Praska policija je aretirala 200 članov neke ekstremne desničarske organizacije, ki je pripravljala atentate na žide in na njih trgovine.

Poljski uradni list je objavil seznam veleposelstev, na katerih bo letos izvedena agrarna reforma. Najbolj bodo zadeta nemška veleposelstva na Poznanjskem in Pomorjanskem.

Šef nemške državne tajne policije Himmler je prišel na povabilo poveljnika poljske državne policije v Varšavo.

Nemški prosvetni minister je razpustil katoliško teološko fakulteto na univerzi v Münchenu, ker je bil imenovan na univerzo neki teološki profesor z druge univerze ter je kardinal Faulhaber prepovedal dijakom obiskovati predavanja tega profesorja.

V Berlinu je bila po Reuterju objavljena naredba vlade, po kateri se morejo vpoklicati na delo vsi tujci in vsi Nemci, če bi to zahtevala potreba države ali če bi bila država ogrožena zaradi pomanjkanja delovne sile.

V japonskem delu Sangaja je bil izvršen atentat na notranjega ministra nankinske vlade Censija, ki zagovarja sodelovanje z Japonci. Censi je podlegel ranam. Atentatorji, šest po številu, so pobegnili. — V neki ulici Sangaja je bil isti dan izvršen atentat na družbo treh Japoncev, ki so kmalu nato podlegli svojim ranam.

Posebna delegacija japonske vlade je odpotovala v Moskvo, da doseže sporazum glede japonskih ribarskih pravic okoli otoka Sahalina.

Vseh radijskih naročnikov je bilo lani v Franciji 4,7 milijona.

Občni zbori

20. redni občni zbor delničarjev Združenih opekarn, d. d. v Ljubljani bo 10. marca ob 11. v družbenih prostorih na Miklošičevi cesti. Delnice je treba položiti vsaj šest dni pred očním zborom.

Radio Ljubljana

Torek dne 21. febr. 11.00: Šolska ura: V pustni noči, igrice v 3 dej. Spisal Josip Ribičič, izvajajo brezposelni učiti, abiturienti, vodi Mirko Demšar — 12.00: Veselo rajanje (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Akademski pevski kvintet — 14.00: Napovedi — 18.00: Radijski orkester — 18.40: O anekdotah (msgr. Viktor Steska) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Plošče. Lehar: Dežela smehljaja, potpuri — 20.00: Stiri zgodbe o snubačih in svatih (Trdovraten samec — Preserna snubca — Snubačeva osveta — Zenitev iz ljubezni) napisal Jože Vombberger, izvajajo člani radijske igr. družine, sodelujejo Fantje na vasi, vmes kmečka godba na ploščah. Vodi inž. Ivan Pengov — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče, orkester.

Sreda dne 22. febr. 12.00: Slovenska glasba (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Čerinova ura, Igra Salonski kvartet — 14.00: Napovedi — 18.00: Mladinska ura: Arnost Adamič: Zavzetje severnega tečaja, poučna igra (člani radij. igr. družine) — 18.40: Selitveni pojavi pri slovenski industriji (A. Kuhar) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Uvod v prenos — 20.00: Prenos opere iz ljubljanskega gledališča; v I. odmoru: Glasbeno predavanje (Vilko Ukmar), v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Svinjsko mast

Ia eksportno, salame, slanino, znamke Predovič ima stalno v zalogi

Janko Predovič, Ljubljana, Poljanska c. 73
Telefon 21-30

Lipski pomladni sejem 1939

Začetek: 5 marca

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lalpičskog sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33/1.

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana, Tyrševa 33 — Telefon 27-82

in

Josip Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25 — Tel. 20-97

PROMETNA BANKA D. D.

V LJUBLJANI
STRITARJEVA ULICA 2

Telefon 21-49

Stare in nove vloge izplačuje brez vsake omejitve

Ugodni trgovski krediti
Eskompt menic — Nakazila
v inozemstvo

Obrestovanje vlog od 4% do 5%